

Beräkning av in-kindinsatser inom det samlade arbetet i SUHF

Inledning

Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) är sedan 1995 en organisation för samverkan mellan universitet och högskolor i landet. Tidigare fanns två organisationer, Svenska Akademiska Rektorskonferensen resp. en motsvarande förening för de s k nya högskolorna, båda med mycket begränsad kapacitet att göra egentliga insatser. Ett starkt skäl att bilda SUHF var den högskolereform som genomfördes 1993 där lärosätena direkt underställdes regeringen och en stor avreglering skedde (ett mått är att högskoleförordningen minskade till en tredjedel i omfång). Lärosätena fick stor egen beslutskraft i allt från utbildningsutbud inkl. behörighetskrav till vilka lokaler man ville hyra. Behovet av samordning och gemensamma krav och regler, inte minst gentemot studenter, blev snart uppenbart. En viktig faktor i sammanhanget var att försöka motverka återreglering från staten genom att visa att sektorn tog eget ansvar i olika frågor.

SUHF har till uppgift att tillvarata lärosätenas intressen utåt och verkar inåt i frågor där samordning behövs. SUHF är en arena för diskussioner och ställningstaganden i högskolepolitiska frågor men också för samarbete lärosäten emellan för att lösa många konkreta frågor som rör utbildning, forskning, hantering av ekonomi, fastigheter o d.

SUHF leds av en styrelse med förtroendevalda från lärosätena. Inom förbundet drivs ett ständigt arbete inom permanenta eller temporära grupper kring olika frågor av betydelse för högskolesektorn. Som resurs för det gemensamma arbetet finns ett kansli om 4 personer.

Arbetet i grupper resulterar normalt i olika rapporter, rekommendationer eller uttalanden från förbundet. Man håller också konferenser för sektorn, när så är relevant med deltagande från utomstående organisationer, för att få underlag för arbete i gruppen eller för att sprida kunskap om resultat som tagits fram. Många remissvar från SUHF bereds av sådana grupper.

Medlemmarna betalar en årlig avgift till SUHF för att finansiera kansliet, medlemskap i internationella organisationer, resor o d. Deltagare i arbetsgrupper liksom styrelseledamöter gör normalt sina insatser som en del i sina anställningar vid resp. lärosäte, in-kind.

Uppdrag och arbetsätt

Som synes ger medlemsavgifter och deras användning inte en rättvisande bild av mängden av det samlade arbete som görs inom ramen för SUHF. Ingen kvantifiering i tid eller i pengar har gjorts för att beskriva omfattningen av det arbete för det gemensamma som görs genom in-kind-insatser av medarbetare vid lärosätena. Presidiet beslutade därför i februari 2022 att låta göra en genomlysning av de samlade in-kindinsatserna från lärosäten. Uppdraget att genomföra genomlysningen gavs till Ingegerd Palmér, tidigare rektor för Luleå tekniska universitet och Mälardalens högskola, nu styrelseordförande i Högskolan i Gävle. Genomlysningen har gjorts för verksamhetsåren 2017 – 2021.

Utgångspunkten för genomlysningen är de grupper inkl. styrelse och presidium som redovisas i de årliga verksamhetsberättelserna. Där anges antal medverkande i resp. grupp och de lärosäten var och en tillhör. Kansliet har utifrån protokoll och egen medverkan och erfarenheter kunnat ange dels antal möten per grupp och år, dels en bedömning av mötenas längd. Vissa grupper har arbetat med arbetsutskott, tidsåtgången för detta har kunnat uppskattas. Möten kräver förberedelse och ibland efterarbete. Tidsåtgången för detta ha getts en schablon om 2 timmar per möte och medverkande (med vissa undantag för mycket korta möten). Tid för resor till och från fysiska möten har inte tagits med i redovisningen.

Att besvara remisser upptar mycket tid. Svaren tas fram på olika sätt: av kansliet, ibland med förfrågningar till några lärosäten, av en relevant arbetsgrupp, av en mindre grupp inom en arbetsgrupp, i ett fåtal fall av någon eller några experter. Remissvaren finns listade på SUHF:s hemsida och kansliet har bedömt tidsåtgång för svarsinsatser för personer från lärosätena i kategorierna: 0 h (inom ramen för mötestiden för relevant grupp inkl. styrelse och presidium), 8/10 timmar för en mindre grupp personer från lärosäten, 40/80 h för en mer omfattande remiss inkl. förfrågningar till/avstämningar med samtliga lärosäten. En remiss har fordrat ingående arbete om ca 160 h av en expert från ett lärosäte.

Förbunds församlingen eller styrelsen beslutar om rekommendationer till lärosätena i olika frågor (1-5 st. per år). Rekommendationerna finns listade på SUHF:s hemsida. En rekommendation utformas inom ramen för en arbetsgrupp. Bedömningen av tidsåtgång har gjorts enligt samma modell som för remissvaren.

Rapporter utges av SUHF, för perioden finns 34 rapporter listade på SUHF:s hemsida. 18 av dessa är gjorda av arvoderade personer, 16 av dem av någon arbetsgrupp. Bedömningen av tidsåtgång har gjorts enligt samma modell som för remissvaren

Slutligen arrangeras många konferenser inom SUHF:s ram, allt från årskonferenser till konferenser arrangerade av olika arbetsgrupper. Att planera, organisera och efterarbeta konferenser görs av lärosäten eller arbetsgrupper, oftast i samarbete med kansliet. Tidsåtgången för detta arbete är ännu mycket svårare att bedöma än för utarbetande av remissvar, rekommendationer och rapporter. I samråd med kansliet har utredaren valt en schablon om 10 timmar per konferens i in-kindinsatser.

Sammantaget är det möjligt att ange en någorlunda riktig tidsåtgång vad gäller möten inkl. för- och efterarbete. Tidsåtgång för övriga insatser mäts utifrån vissa schabloner som redovisats ovan. Schabloner är generellt utformade utifrån konservativa bedömningar av det arbete som lagts ned. Det har utförts klart mer in-kindarbete för SUHF, mätt i timmar, än vad som redovisas i denna genomlysning.

Källor för utredning är verksamhetsberättelser för SUHF 2017 - 2021, SUHF:s hemsida med protokoll, rapporter o d, beräkningar och bedömningar av kansliets personal. För två – tre grupper årligen saknas full information om antal deltagare och/eller antal mötestimmar, deras arbetsinsats finns därför inte med i sammanställning av antal timmar. Det finns också ett antal temporära undergrupper där antalet timmar inte har kunnat beräknas p g a att underlag saknas.

Totalt arbetade timmar kan räknas om till heltidstjänstgöring för att göra ev. jämförelser. Man kan också vilja väga lärosätenas in-kindinsatser mot de direkta medlemsavgifter som lärosätena betalar. För att det senare ska kunna göras med en rimlig arbetsinsats krävs en tämligen grov schablonisering. Utredaren har tillsammans med kansliet stannat för två kategorier anställda bland dem som bidragit med arbete för SUHF: rektorer resp. övriga anställda, lärare såväl som tjänstemän. Utredaren har utgått från lönenivåerna 110 000 kr/månad resp. 60 000 kr/månad i 2022 års löneläge med 2 % löneökning årligen. Som lönekostnadstillägg för resp. år används de procentsatser som SUHF:s kansli genom Stockholms universitet har tillämpat. Ytterligare en schablonisering har gjorts: för flertalet grupper har räknats två medverkande rektorer och övriga medverkande som tjänstemän. För styrelse och presidium har alla lönekostnader beräknats som kostnader för rektorer. Omvänt består några arbetsgrupper av enbart tjänstemän, lönekostnaderna har beräknats i enlighet med det.

Redovisning av omfattningen av in-kindinsatser

I rapporten redovisas för varje år det totala antalet timmar som gjorts som in-kindarbete med beräkningssätt som redovisats ovan. Där anges också antalet verksamma grupper och det samlade antalet individer (icke-unika) som bidragit med insatser i styrelse, styrgrupper, samverkansgrupper, expertgrupper, arbetsgrupper. Under den redovisade perioden har alla lärosäten utom ett haft deltagare i någon grupp.

Utredaren har valt beteckningen kalkylerad mötestid/tidsinsats för att referera till vald metod och undvika avrundningar som borde göras utifrån osäkerheter i sifferunderlagen.

Det kan vara intressant att relatera det totala timtalet till antalet årsarbetskrafter. Lärare har en årsarbetstid om 1700 timmar, övriga anställdas årsarbetstid är ca 2000 timmar. Omräkningen nedan av timmar till antal heltidsbefattningar baseras på bedömningen att ca 40 % av deltagare från lärosäten är lärare och ca 60 % övrig personal.

För varje år redovisas också den totala lönekostnaden för in-kindinsatser enligt de principer som redovisats ovan. Totala beloppet relateras till den samlade medlemsavgiften för året.

REDOVISNING AV IN-KINDINSATSER, ÅRSVIS

2021

Antalet verksamma grupper	29
Totalt antal (icke-unika) individer från lärosäten som medverkat i grupperna	242 personer
Kalkylerad mötestid inkl. för- och efterarbete för arbets-, expert-, samverkans- och styrgrupper	6118 h
Kalkylerad mötestid inkl. för- och efterarbete för styrelse och presidium	700 h
Därutöver utarbetande av svar på remisser	332 h
Därutöver utarbetande av rapporter	260 h

Därutöver planering och efterarbete av konferenser/seminarier	200 h
Total kalkylerad tidsinsats	7610 h

Denna tidsinsats motsvarar ca 4 heltidsbefattningar.

Med timkostnader kalkylerade enligt principer ovan motsvarar det samlade timantalet ett belopp om 5 185 515 kr, som utgör 71 % av medlemsavgiften för 2021 om 7,3 milj kr.

2020

Antalet verksamma grupper	28
Totalt antal (icke-unika) individer från lärosäten som medverkat i grupperna	216 personer
Kalkylerad mötestid inkl. för- och efterarbete för arbets-, expert-, samverkans- och styrgrupper	4660 h
Kalkylerad mötestid inkl. för- och efterarbete för styrelse och presidium	700 h
Därutöver utarbetande av svar på remisser	382 h
Därutöver utarbetande av rapporter	300 h
Därutöver planering och efterarbete av konferenser/seminarier	160 h
Total kalkylerad tidsinsats	6202 h

Denna tidsinsats motsvarar ca 3,3 heltidsbefattningar.

Med timkostnader kalkylerade enligt principer ovan motsvarar det samlade timantalet ett belopp om 4 153 672 kr, som utgör 57 % av medlemsavgiften för 2020 om 7,3 milj kr.

2019

Antalet verksamma grupper	20
Totalt antal (icke-unika) individer från lärosäten som medverkat i grupperna	152 personer
Kalkylerad mötestid inkl. för- och efterarbete för arbets-, expert-, samverkans- och styrgrupper	4849 h
Kalkylerad mötestid inkl. för- och efterarbete för styrelse och presidium	700 h
Därutöver utarbetande av svar på remisser	260 h
Därutöver utarbetande av rapporter	160 h
Därutöver planering och efterarbete av konferenser/seminarier	220 h
Total kalkylerad tidsinsats	6189 h

Denna tidsinsats motsvarar c 3,3 heltidsbefattningar.

Med timkostnader kalkylerade enligt principer ovan motsvarar det samlade timantalet ett belopp om 4 230 547 kr, som utgör 58 % av medlemsavgiften för 2019 om 7,3 milj kr.

2018

Antalet verksamma grupper	19
Totalt antal (icke-unika) individer från lärosäten som medverkat i grupperna	140 personer
Kalkylerad mötestid inkl. för- och efterarbete för arbets-, expert-, samverkans- och styrgrupper	3896 h
Kalkylerad mötestid inkl. för- och efterarbete för styrelse och presidium	700 h
Därutöver utarbetande av svar på remisser	234 h
Därutöver utarbetande av rapporter	80 h
Därutöver planering och efterarbete av konferenser/seminarier	180 h
Total kalkylerad tidsinsats	5070 h

Totala antalet timmar motsvarar ca 2,7 heltidsbefattningar.

Med timkostnader kalkylerade enligt principer ovan motsvarar det samlade timantalet ett belopp om 3 227 808 kr, som utgör 44 % av medlemsavgiften för 2018 om 7,3 milj kr.

2017

Antalet verksamma grupper	19
Totalt antal (icke-unika) individer från lärosäten som medverkat i grupperna	140 personer
Kalkylerad mötestid inkl. för- och efterarbete för arbets-, expert-, samverkans- och styrgrupper	4206 h
Kalkylerad mötestid inkl. för- och efterarbete för styrelse och presidium	700 h
Därutöver utarbetande av svar på remisser	78 h
Därutöver utarbetande av rapporter	180 h
Därutöver planering och efterarbete av konferenser/seminarier	190 h
Total kalkylerad tidsinsats	5354 h

Denna tidsinsats motsvarar ca 2,9 heltidsbefattningar.

Med timkostnader kalkylerade enligt principer ovan motsvarar det samlade timantalet ett belopp om 3 350 869 kr, som utgör 46 % av medlemsavgiften för 2017 om 7,3 milj kr.

Avslutning

Siffrorna som redovisas ovan visar på ökat intresse för och förmodligen också behov av att inom sektorn göra gemensamma insatser för att hantera olika frågor. Grupper skapas för att respondera på aktuella frågor i samhället (som klimatförändringarna flyktingsituationen, det politiska intresset för lärarutbildning) eller för att skapa gemensamma synsätt eller ageranden (som att möta krav från myndigheter, EU). Remisserna ökar när val närmar sig (21 st. 2021 och 18 st. 2018 mot 8 st. 2019). Gedigna rapporter tas fram, utredaren noterar särskilt ett antal mycket intressanta som ger perspektiv på sektorns autonomi resp. betydelse i samhället.

En personlig reflektion är att SUHF:s arbete ger en rektor och en lärosätesledning förutsättningar att klara av sitt uppdrag med någorlunda framgång. Det gemensamma arbetet besparar också enskilda lärosäten mycket tid och kraft. Slutligen skapas genom arbetet i grupperna nätverk kors och tvärs över sektorn, och förhoppningsvis också insikter i lärosätens olika positioner och förutsättningar.

För utredaren som var med vid bildandet av SUHF och som deltog i de första årens bemödanden att åstadkomma effektiva samarbetsformer är det en glädje att notera den utveckling som skett, inte minst det breda engagemang för det gemensamma som demonstreras genom alla insatser inom ramen för SUHF.

Ingegerd Palmér
Utredare